

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 99/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť I. K., B., vo veci porušenia jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 240/2009 a 3 Cdo 246/2009 z 23. novembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2010 doručená sťažnosť I. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 240/2009, 3 Cdo 246/2009 z 23. novembra 2009.

Sťažnosť sa vyznačuje uvádzaním nesúvisiacich informácií, hodnotiacimi úsudkami a výkladmi jednotlivých noriem, avšak chýba jej zmysluplné a zároveň jednoznačné odôvodnenie opreté o právne relevantné a logické súvislosti. Samotný petit sťažnosti je neurčitý, sťažovateľ napáda postup „*všeobecných súdov završeného konečným uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 240/09 a 246/09, zo dňa 23.X.09...*“.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v konaní na Okresnom súde Bardejov (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 4 C 160/05. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s rozhodovaním okresného súdu, ako aj Krajského súdu v Prešove (ďalej len krajský súd) v otázke nepriznania oslobodenia súdnych poplatkov (uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Co 109/2008 z 27. mája 2008) a nesúhlasí s rozhodnutiami týchto súdov v súvislosti s neustanovením právneho zástupcu z radov advokátov (uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Co 59/2009 zo 6. mája 2009). Po právoplatnosti uvedených uznesení krajského súdu sťažovateľ podal proti nim dovolania.

Sťažovateľ odôvodňuje svoju sťažnosť takto: „... *naš Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako svojim nezákonným a zmätočným konečným uznesením sp. zn. 5 Cdo 240/09 a 5 Cdo 246/09, zo dňa 23.XI.2009, moje obidve dovolania veľmi ľahkovážne zmietol neprofesionálnym spôsobom zo svojho stola... keďže tu o riadnom a spravodlivom súdnom procese nie je možné vôbec hovoriť, lebo ho tu jednoducho niet... bude neodvratne nasledovať zastavenie celého súdneho konania, ktorému nebude možné pre našu nemožnú legislatívu zabrániť!*“

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto o nej rozhodol:

„1.) *Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. podľa ods.1), čl. 46 Ústavy SR a ods. 1), čl. 6 Dohovoru postupom všeobecných súdov završeného konečným uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo240/09 a 246/09, zo dňa 23.XI.09, v súdnom spore vedenom na Okresnom súde v Bardejove pod č. k. 4C 160/05 porušené boli.*

2.) *Zrušuje podľa ods.2/, čl. 127 Ústavy SR konečné uznesenie NS-SR 3 Cdo240/09 a 246/09, zo dňa 23.XI.09 v spojení s rozhodnutiami nižších stupňov súdov a*

3.) *Vracia predmetnú vec na nové konanie a spravodlivé rozhodnutie.*

4.) Priznáva I. K. spravodlivé finančné zadosťučinenie vo výške 3 tis. EUR (slovom tritisíceur), ktoré sa mu musia vyplatiť do 2-och mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti nálezu.

5.) Ukladá sa uhradiť aj vzniklé trovy tohto konania, a to do 15-tich dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto úst. Nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, mutatis mutandis, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd sa v prvom rade musel vysporiadať s nedostatkami návrhu na rozhodnutie (petitu sťažnosti) z dôvodu jeho neurčitosti. Sťažovateľ v petite namieta, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd došlo „*postupom všeobecných súdov zvršeného konečným uznesením Najvyššieho súdu SR...*“, z obsahu odôvodnenia sťažnosti však nie je zrejmé, aké nedostatky postupu ktorých súdov sťažovateľ namieta, sťažovateľ sa obmedzuje len na ich hodnotenie „*zmätočné..., neuvážené..., neprofesionálne...*“. Z hľadiska konkretizácie označených základných práv sťažovateľ v petite namieta iba porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V úvode sťažnosti uvádza aj porušenie práv podľa „*čl. 6 Európskeho dohovoru o ich ochrane v spojení s jeho čl. 13 a 14 dohovoru...*“, ale porušenie týchto práv do petite sťažnosti

nezahrnul a ani z obsahu odôvodnenia sťažnosti nevyplýva, z akých dôvodov by ich porušenie mal namietať.

Ústavný súd, v tomto prípade bez toho, aby vyzýval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov sťažnosti, vychádzajúc najmä z petitu sťažnosti, ako aj z celého obsahu sťažnosti ustálil predmet konania tak, ako je uvedený v záhlaví tohto uznesenia.

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením sp. zn. 3 Cdo 240/2009 a 3 Cdo 246/2009 z 23. novembra 2009, ktorým odmietol dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Co 59/2009 zo 6. mája 2009 a ktorým zastavil konanie o dovolaní proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 5 Co 109/2008 z 27. mája 2008.

Za daných okolností bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či postup a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda či je z ústavného hľadiska ospravedlniteľné a akceptovateľné.

K prvému bodu výroku uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 240/2009, 3 Cdo 246/2009 z 23. novembra 2009

Sťažovateľ v dovolaní tvrdil, že mu uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Co 59/2009 zo 6. mája 2009 (ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 4 C 160/2005 zo 17. marca 2009 o neustanovení zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov sťažovateľovi) bola odňatá možnosť konať podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Dovolanie sťažovateľ odôvodnil tým, že rozhodnutie krajského súdu je podľa jeho názoru nespravodlivé a bráni mu vo výkone spravodlivosti a práva na riadne súdne konanie. Najvyšší súd nezistil, že by sa súdy pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa, aby mu bol ustanovený zástupca z radov advokátov, dopustili porušenia jeho procesných oprávnení majúceho za následok odňatie možnosti sťažovateľa konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP. Z tohto dôvodu posúdil sťažovateľovo dovolanie ako neprípustné a uznesením ho odmietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že *„právnym posúdením ale*

súd nemôže účastníkovi odňať možnosť konať pred súdom, lebo právnym posúdením sa sťažovateľovi neznemožňuje realizácia jeho procesných práv. Nesprávne právne posúdenie preto treba považovať (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); tento dôvod ale sám o sebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ...“.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd postupoval v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, ak rozhodol o dovolaní sťažovateľa smerujúcom proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 218 ods.1 písm. c) OSP, pričom vychádzal zo smerodajných ustanovení § 237 a § 239 OSP o prípustnosti dovolania prichádzajúcich do úvahy v danom prípade, a preto uznesenie najvyššieho súdu nesignalizuje porušenie sťažovateľom označených základných práv.

K druhému bodu výroku uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 240/2009, 3 Cdo 246/2009 z 23. novembra 2009

Sťažovateľ v dovolaní označil uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Co 109/2008 z 27. mája 2008 (ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 4 C 160/2005 zo 7. februára 2008 o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov sťažovateľovi) za nezákonné, nespravodlivé, ale aj nezmyselné. Najvyšší súd uznesením konanie o dovolaní sťažovateľa zastavil pre neodstránenie nedostatku osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní, pretože dovolateľ nepreukázal, že sám právnické vzdelanie má. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol: *„zo spisu vyplýva, že žalobca bol poučený o tom, že dovolateľ bez právnického vzdelania musí byť zastúpený advokátom. Žalobca nepreukázal, že má právnické vzdelanie a bol oboznámený s rozhodnutiami súdov oboch nižších stupňov o tom, že sa mu neustanovuje zástupca z radov advokátov. Napriek tomu však do spisu nezaložil advokátovi udelenú plnú moc na jeho zastupovanie v dovolacom konaní. V dôsledku toho zostal nedostatok uvedenej osobitnej podmienky dovolacieho konania neodstránený.“*

Aj v tomto prípade ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd správne aplikoval relevantné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, dôležité pre posúdenie veci. Tento

záver vyplýva z ustanovenia § 243c OSP, ktoré stanovuje primerané použitie ustanovení o konaní pred súdom prvého stupňa aj pre dovolacie konanie s výnimkou § 92 ods. 1 a 4 a § 95 OSP. Podľa § 104 ods. 2 OSP má súd oprávnenie zastaviť konanie v prípade, ak sa odstrániteľný nedostatok podmienky konania nepodarí odstrániť ani potom, čo urobil vhodné opatrenia. Vhodným opatrením sa v danom prípade javilo poučenie o potrebe právneho zastúpenia pre podanie dovolania, ktoré, ako z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, bolo uskutočnené.

Ústavný súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľa, že postupom najvyššieho súdu a jeho rozhodnutím 3 Cdo 240/2009 a 3Cdo 246/2009 z 23. novembra 2009 *„je jednoznačné porušenie nielen našej Ústavy SR, ale aj čl.6, ods.1/ Európskeho Dohovoru o ľudských právach.“*

Základné právo na súdnu ochranu však nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania, povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a taktiež zaplatenie súdneho poplatku podľa ustanovení príslušného zákona (napr. II. ÚS 309/06).

Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu nie sú arbitrárne, a teda sú z ústavného hľadiska plne akceptovateľné, sťažnosť sťažovateľa nesignalizuje možnosť vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2010